

TRƯỜNG ĐẠI HỌC CÔNG NGHIỆP HÀ NỘI

GIÁO TRÌNH
KẾ TOÁN
TÀI CHÍNH
Phần 1&2

NHÀ XUẤT BẢN THỐNG KÊ

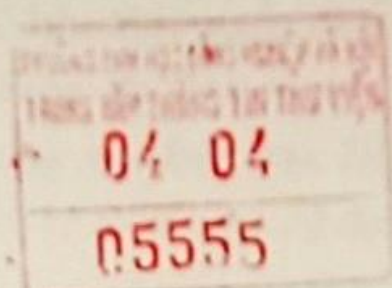
TRƯỜNG ĐẠI HỌC CÔNG NGHIỆP HÀ NỘI

Trương Thanh Hằng (Chủ biên)

Hà Thu Huyền - Nguyễn Thị Nga - Bùi Thị Kim Nhiên - Trần Thị Thu Huyền

Lê Thị Thu Hương - Nguyễn Thu Hương - Đào Thị Nhung - Vũ Thị Bích Hà

Trần Thị Dung - Trần Thị Hằng - Hoàng Thị Hương - Nguyễn Thị Hồng

GIÁO TRÌNH
**KẾ TOÁN
TÀI CHÍNH**
Phần 1&2

NHÀ XUẤT BẢN THỐNG KÊ - 2020

LỜI NÓI ĐẦU

Trong những năm gần đây, hệ thống kế toán Việt Nam đã không ngừng được đổi mới và hoàn thiện cùng với sự đổi mới, phát triển của đất nước. Với xu thế đó, kế toán - một công cụ quản lý kinh tế hữu hiệu, ngày càng đáp ứng tốt hơn nhu cầu của các đối tượng sử dụng thông tin kinh tế tài chính trong nền kinh tế thị trường hội nhập quốc tế sâu rộng như hiện nay. Để đáp ứng yêu cầu của chương trình đào tạo chuyên ngành kế toán trình độ đại học theo chuẩn CDIO và đáp ứng các yêu cầu tìm hiểu của sinh viên ngoài ngành, các yêu cầu nghiên cứu của các kế toán trưởng, kế toán viên, kiểm toán viên, các nhà quản trị và những người có quan tâm, Khoa Kế toán - Kiểm toán, Trường Đại học Công nghiệp Hà Nội tổ chức biên soạn cuốn giáo trình **"Kế toán tài chính phần 1&2"**.

Giáo trình gồm 8 chương, do các giảng viên bộ môn Kế toán doanh nghiệp biên soạn, cụ thể như sau:

- Chương 1. Tổng quan chung về kế toán tài chính
(TS. Trương Thanh Hằng, ThS. Nguyễn Thị Hồng biên soạn).
- Chương 2. Kế toán tiền và các khoản phải thu
(ThS. Hà Thu Huyền, ThS. Nguyễn Thị Nga biên soạn).
- Chương 3. Kế toán nguyên vật liệu, công cụ dụng cụ
(TS. Trương Thanh Hằng biên soạn).
- Chương 4. Kế toán tài sản cố định (ThS. Trần Thị Thu Huyền,
ThS. Bùi Thị Kim Nhiên biên soạn).
- Chương 5. Kế toán nợ phải trả và nguồn vốn chủ sở hữu
(ThS. Lê Thị Thu Hương, ThS. Nguyễn Thu Hương biên soạn).
- Chương 6. Kế toán chi phí sản xuất và tính giá thành sản phẩm
(ThS. Đào Thị Nhung, ThS. Vũ Thị Bích Hà biên soạn).

- Chương 7. Kế toán tiêu thụ thành phẩm và xác định kết quả kinh doanh (ThS. Trần Thị Dung, ThS. Trần Thị Hằng biên soạn).

- Chương 8. Báo cáo tài chính trong doanh nghiệp (ThS. Nguyễn Thị Hồng, ThS. Hoàng Thị Hương biên soạn).

Giáo trình được biên soạn trong điều kiện nền kinh tế Việt Nam đang có nhiều chuyển biến với sự gia nhập vào các hiệp định kinh tế thế hệ mới, các văn bản quy phạm pháp quy về kế toán, kiểm toán đang trong quá trình sửa đổi và hoàn thiện nên nội dung và hình thức của giáo trình không tránh khỏi những khiếm khuyết nhất định. Tập thể tác giả rất mong nhận được những ý kiến đóng góp, xây dựng để giáo trình "Kế toán tài chính phần 1&2" được hoàn thiện hơn.

Tập thể tác giả xin gửi lời cảm ơn chân thành đến PGS.TS. Đặng Ngọc Hưng, PGS.TS. Nguyễn Thị Hồng Nga, TS. Nguyễn Thị Lan Anh, TS. Nguyễn Thị Thanh Loan, TS. Hoàng Thị Việt Hà và các giảng viên bộ môn Kế toán doanh nghiệp đã tham gia đóng góp ý kiến để hoàn thiện cuốn giáo trình.

TẬP THỂ TÁC GIẢ

MỤC LỤC

LỜI NÓI ĐẦU	3
CHƯƠNG 1: TỔNG QUAN CHUNG VỀ KẾ TOÁN TÀI CHÍNH	11
1.1. LỊCH SỬ RA ĐỜI VÀ PHÁT TRIỂN CỦA KẾ TOÁN	11
1.2. KHÁI NIỆM VỀ KẾ TOÁN VÀ VAI TRÒ CUNG CẤP THÔNG TIN CỦA KẾ TOÁN TÀI CHÍNH	15
1.2.1. Khái niệm về kế toán	15
1.2.2. Tính pháp lệnh và vai trò cung cấp thông tin của kế toán tài chính	17
1.3. HỆ THỐNG PHÁP LÝ CỦA KẾ TOÁN TÀI CHÍNH	20
1.4. PHƯƠNG TRÌNH CÂN ĐỐI TỔNG QUÁT CỦA KẾ TOÁN TÀI CHÍNH	24
1.5. HỆ THỐNG BÁO CÁO TÀI CHÍNH TRONG DOANH NGHIỆP	33
1.5.1. Nguyên tắc lập và trình bày báo cáo tài chính	33
1.5.2. Các thông tin chủ yếu của báo cáo tài chính và kỳ lập báo cáo tài chính của doanh nghiệp	35
1.5.3. Hệ thống báo cáo tài chính trong doanh nghiệp	36
1.6. TỔ CHỨC KẾ TOÁN TRONG DOANH NGHIỆP	43
1.6.1. Khái niệm, nội dung tổ chức kế toán trong doanh nghiệp	43
1.6.2. Tổ chức công tác kế toán trong doanh nghiệp	44
1.6.3. Tổ chức thực hiện chế độ kiểm tra kế toán	50
1.6.4. Tổ chức thực hiện kiểm kê tài sản, bảo quản và lưu trữ tài liệu kế toán	51
1.6.5. Tổ chức bộ máy kế toán	52
TÓM TẮT NỘI DUNG CHƯƠNG 1	56
CÂU HỎI ÔN TẬP CHƯƠNG 1	57
Chương 2: KẾ TOÁN TIỀN VÀ CÁC KHOẢN PHẢI THU	59
2.1. KẾ TOÁN TIỀN	59
2.1.1. Những vấn đề chung	59
2.1.2. Kế toán các giao dịch tiền bằng đồng Việt Nam	61
2.1.3. Kế toán các giao dịch tiền bằng ngoại tệ	69
2.1.4. Kế toán tiền đang chuyển	80
2.1.5. Trình bày thông tin trên báo cáo tài chính	82
2.2. KẾ TOÁN CÁC KHOẢN PHẢI THU	85
2.2.1. Những vấn đề chung về các khoản phải thu	85
2.2.2. Kế toán phải thu khách hàng	87

2.2.3. Kế toán khoản tạm ứng	91
2.2.4. Kế toán phải thu khác	96
2.2.5. Kế toán dự phòng phải thu khó đòi	100
2.2.6. Trình bày thông tin trên báo cáo tài chính	104
TÓM TẮT NỘI DUNG CHƯƠNG 2	105
CẦU HỎI ÔN TẬP CHƯƠNG 2	105
BÀI TẬP CHƯƠNG 2	105
 Chương 3: KẾ TOÁN NGUYÊN VẬT LIỆU, CÔNG CỤ DỤNG CỤ	111
3.1. KHÁI NIỆM, ĐẶC ĐIỂM, PHÂN LOẠI NGUYÊN VẬT LIỆU, CÔNG CỤ DỤNG CỤ	111
3.1.1. Khái niệm, đặc điểm nguyên vật liệu, công cụ dụng cụ	111
3.1.2. Đặc điểm nguyên liệu, vật liệu, công cụ dụng cụ	112
3.2. PHÂN LOẠI VÀ ĐO LƯỜNG GIÁ TRỊ NGUYÊN VẬT LIỆU, CÔNG CỤ DỤNG CỤ	112
3.2.1. Phân loại nguyên vật liệu, công cụ dụng cụ	112
3.2.2. Nguyên tắc kế toán cơ bản ảnh hưởng đến việc xác định giá trị nguyên vật liệu, công cụ dụng cụ	115
3.2.3. Các phương pháp xác định giá trị nguyên vật liệu, công cụ dụng cụ	116
3.3. KẾ TOÁN CHI TIẾT NGUYÊN VẬT LIỆU, CÔNG CỤ DỤNG CỤ	121
3.3.1. Chứng từ hạch toán ban đầu và quy trình luân chuyển chứng từ	121
3.3.2. Kế toán chi tiết nguyên vật liệu, công cụ dụng cụ theo phương pháp thẻ song song	122
3.3.3. Kế toán chi tiết nguyên vật liệu, công cụ dụng cụ theo phương pháp sổ đối chiếu luân chuyển	127
3.3.4. Kế toán chi tiết nguyên vật liệu, công cụ dụng cụ theo phương pháp sổ sổ dư	129
3.4. KẾ TOÁN TỔNG HỢP TĂNG GIẢM NGUYÊN VẬT LIỆU, CÔNG CỤ DỤNG CỤ	132
3.4.1. Các phương pháp hạch toán tổng hợp hàng tồn kho	132
3.4.2. Kế toán tổng hợp tăng giảm nguyên vật liệu, công cụ dụng cụ theo phương pháp kê khai thường xuyên	133
3.4.3. Kế toán tổng hợp tăng giảm nguyên vật liệu, công cụ dụng cụ theo phương pháp kiểm kê định kỳ	147
3.5. KẾ TOÁN DỰ PHÒNG GIÁM GIÁ VẬT LIỆU, DỤNG CỤ	151
3.5.1. Các điều kiện trích lập dự phòng giảm giá vật liệu, dụng cụ	151
3.5.2. Phương pháp xác định mức trích lập dự phòng giảm giá NVL, CCDC	151
3.5.3. Tái khoản sử dụng và phương pháp hạch toán trích lập dự phòng giảm giá nguyên vật liệu, công cụ, dụng cụ	153

3.6. TRÌNH BÀY THÔNG TIN TRÊN BÁO CÁO TÀI CHÍNH	156
TÓM TẮT NỘI DUNG CHƯƠNG 3	157
CÂU HỎI ÔN TẬP CHƯƠNG 3	157
BÀI TẬP CHƯƠNG 3	158
Chương 4: KẾ TOÁN TÀI SẢN CỐ ĐỊNH	163
4.1. NHỮNG VẤN ĐỀ CHUNG VỀ TÀI SẢN CỐ ĐỊNH	163
4.1.1. Khái niệm, tiêu chuẩn ghi nhận tài sản cố định	163
4.1.2. Phân loại tài sản cố định	164
4.2. XÁC ĐỊNH GIÁ TRỊ TÀI SẢN CỐ ĐỊNH	167
4.2.1. Nguyên tắc xác định giá trị tài sản cố định	167
4.2.2. Xác định giá trị ban đầu của tài sản cố định	169
4.2.3. Xác định giá trị còn lại của TSCĐ	170
4.2.4. Xử lý các chi phí phát sinh sau ghi nhận ban đầu	171
4.3. KẾ TOÁN TỔNG HỢP TĂNG GIẢM TÀI SẢN CỐ ĐỊNH	172
4.3.1. Chứng từ kế toán	172
4.3.2. Tài khoản kế toán và phương pháp kế toán tài sản cố định	172
4.4. KẾ TOÁN KHẤU HAO TÀI SẢN CỐ ĐỊNH, SỬA CHỮA TÀI SẢN CỐ ĐỊNH	183
4.4.1. Kế toán khấu hao tài sản cố định	183
4.4.2. Kế toán sửa chữa TSCĐ	198
4.5. TRÌNH BÀY THÔNG TIN TRÊN BÁO CÁO TÀI CHÍNH	205
TÓM TẮT NỘI DUNG CHƯƠNG 4	206
CÂU HỎI ÔN TẬP CHƯƠNG 4	206
BÀI TẬP CHƯƠNG 4	207
PHỤ LỤC CHƯƠNG 4	209
Chương 5: KẾ TOÁN NỢ PHẢI TRẢ VÀ NGUỒN VỐN CHỦ SỞ HỮU	215
5.1. KẾ TOÁN CÁC KHOẢN NỢ PHẢI TRẢ	215
5.1.1. Kế toán phải trả người bán	215
5.1.2. Kế toán phải trả người lao động và các khoản trích theo lương	220
5.1.3. Kế toán vay và nợ thuê tài chính	231
5.1.4. Trình bày thông tin trên Báo cáo tài chính	239
5.2. KẾ TOÁN VỐN ĐẦU TƯ CỦA CHỦ SỞ HỮU	240
5.2.1. Chứng từ kế toán	240
5.2.2. Tài khoản kế toán và phương pháp hạch toán	241

5.3. KẾ TOÁN CÁC QUỸ TRONG DOANH NGHIỆP	246
5.3.1. Quỹ đầu tư phát triển	246
5.3.2. Kế toán quỹ hỗ trợ sắp xếp doanh nghiệp	248
5.3.3. Kế toán quỹ khác thuộc vốn chủ sở hữu	249
5.3.4. Kế toán quỹ đầu tư xây dựng cơ bản	250
5.3.5. Kế toán quỹ khen thưởng, phúc lợi	251
5.3.6. Kế toán quỹ phát triển khoa học và công nghệ	255
5.3.7. Kế toán quỹ bình ổn giá	258
5.4. TRÌNH BÀY THÔNG TIN TRÊN BÁO CÁO TÀI CHÍNH	259
TÓM TẮT NỘI DUNG CHƯƠNG 5	260
CÂU HỎI ÔN TẬP CHƯƠNG 5	260
BÀI TẬP CHƯƠNG 5	260
PHỤ LỤC CHƯƠNG 5	265
 Chương 6: KẾ TOÁN CHI PHÍ SẢN XUẤT VÀ TÍNH GIÁ THÀNH SẢN PHẨM	 271
6.1. KHÁI NIỆM CHI PHÍ SẢN XUẤT, GIÁ THÀNH SẢN PHẨM	271
6.1.1. Bản chất và khái niệm chi phí sản xuất	271
6.1.2. Bản chất và khái niệm giá thành sản phẩm	272
6.2. PHÂN LOẠI CHI PHÍ SẢN XUẤT VÀ GIÁ THÀNH SẢN PHẨM	273
6.2.1. Phân loại chi phí	273
6.2.2. Phân loại giá thành sản phẩm dịch vụ	276
6.3. ĐỐI TƯỢNG, PHƯƠNG PHÁP TẬP HỢP CHI PHÍ SẢN XUẤT VÀ ĐỐI TƯỢNG TÍNH GIÁ THÀNH SẢN PHẨM	277
6.3.1. Đối tượng kế toán tập hợp chi phí sản xuất	277
6.3.2. Đối tượng tính giá thành	277
6.4. KẾ TOÁN CHI PHÍ SẢN XUẤT VÀ TÍNH GIÁ THÀNH SẢN PHẨM	279
6.4.1. Tập hợp chi phí sản xuất theo phương pháp kê khai thường xuyên	279
6.4.2. Tập hợp chi phí sản xuất theo phương pháp kiểm kê định kỳ	292
6.5. CÁC PHƯƠNG PHÁP ĐÁNH GIÁ SẢN PHẨM DỞ DANG CUỐI KỲ	296
6.5.1. Đánh giá sản phẩm dở dang theo chi phí sản xuất định mức	297
6.5.2. Đánh giá sản phẩm dở dang theo chi phí nguyên vật liệu chính trực tiếp	298
6.5.3. Đánh giá sản phẩm dở dang theo khối lượng sản phẩm hoàn thành tương đương	299

6.6. CÁC PHƯƠNG PHÁP TÍNH GIÁ THÀNH	302
6.6.1. Đối tượng và căn cứ tính giá thành	302
6.6.2. Các phương pháp tính giá thành sản phẩm	303
6.7. KẾ TOÁN KẾT QUẢ SẢN XUẤT	313
6.7.1. Kế toán kết quả sản xuất theo phương pháp kê khai thường xuyên	313
6.7.2. Kế toán kết quả sản xuất theo phương pháp kiểm kê định kỳ	313
6.8. TRÌNH BÀY THÔNG TIN TRÊN BÁO CÁO TÀI CHÍNH	314
TÓM TẮT NỘI DUNG CHƯƠNG 6	315
PHỤ LỤC CHƯƠNG 6	316
CÂU HỎI ÔN TẬP CHƯƠNG 6	322
BÀI TẬP CHƯƠNG 6	323
 Chương 7: KẾ TOÁN TIÊU THỤ THÀNH PHẨM VÀ XÁC ĐỊNH KẾT QUẢ KINH DOANH	329
7.1. NHỮNG VẤN ĐỀ CHUNG VỀ KẾ TOÁN TIÊU THỤ THÀNH PHẨM	329
7.1.1. Phương pháp xác định giá vốn thành phẩm và giá bán thành phẩm	329
7.1.2. Các phương thức tiêu thụ thành phẩm	331
7.1.3. Nội dung doanh thu bán hàng và các khoản giảm trừ doanh thu	332
7.2. KẾ TOÁN TIÊU THỤ THÀNH PHẨM TẠI DOANH NGHIỆP HẠCH TOÁN HÀNG TỒN KHO THEO PHƯƠNG PHÁP KÊ KHAI THƯỜNG XUYỀN	337
7.2.1. Chứng từ kế toán và tài khoản sử dụng	337
7.2.2. Phương pháp hạch toán	340
7.3. KẾ TOÁN TIÊU THỤ THÀNH PHẨM TẠI DOANH NGHIỆP HẠCH TOÁN HÀNG TỒN KHO THEO PHƯƠNG PHÁP KIỂM KÊ ĐỊNH KỲ	350
7.3.1. Chứng từ kế toán và tài khoản sử dụng	350
7.3.2. Phương pháp hạch toán	351
7.4. KẾ TOÁN CHI PHÍ BÁN HÀNG VÀ CHI PHÍ QUẢN LÝ DOANH NGHIỆP	353
7.5. KẾ TOÁN DOANH THU, CHI PHÍ HOẠT ĐỘNG TÀI CHÍNH	356
7.5.1. Kế toán doanh thu hoạt động tài chính	356
7.5.2. Kế toán chi phí hoạt động tài chính	358
7.6. KẾ TOÁN THU NHẬP VÀ CHI PHÍ KHÁC	361
7.6.1. Kế toán thu nhập khác	361
7.6.2. Kế toán chi phí khác	363
7.7. KẾ TOÁN XÁC ĐỊNH KẾT QUẢ KINH DOANH	365
7.7.1. Kế toán thuế thu nhập doanh nghiệp (TNDN)	365
7.7.2. Kế toán kết quả kinh doanh	367

7.8. TRÌNH BÀY THÔNG TIN TRÊN BÁO CÁO TÀI CHÍNH	371
TÓM TẮT NỘI DUNG CHƯƠNG 7	372
CÂU HỎI ÔN TẬP CHƯƠNG 7	372
BÀI TẬP CHƯƠNG 7	373
Chương 8: BÁO CÁO TÀI CHÍNH TRONG DOANH NGHIỆP	377
8.1. NHỮNG VẤN ĐỀ CHUNG VỀ BÁO CÁO TÀI CHÍNH TRONG DOANH NGHIỆP	377
8.1.1. Khái niệm, mục đích và ý nghĩa của báo cáo tài chính	377
8.1.2. Yêu cầu đối với thông tin trình bày trên báo cáo tài chính	379
8.1.3. Nguyên tắc lập và trình bày báo cáo tài chính của doanh nghiệp đáp ứng giả định hoạt động liên tục	380
8.2. HỆ THỐNG BÁO CÁO TÀI CHÍNH, TRÁCH NHIỆM, THỜI HẠN LẬP VÀ GỬI BÁO CÁO TÀI CHÍNH	382
8.2.1. Hệ thống báo cáo tài chính	382
8.2.2. Trách nhiệm, thời hạn lập và gửi báo cáo	383
8.3. NỘI DUNG VÀ PHƯƠNG PHÁP LẬP BÁO CÁO TÀI CHÍNH	385
8.3.1. Bảng cân đối kế toán	385
8.3.2. Báo cáo kết quả hoạt động kinh doanh (Mẫu số B02 - DN)	403
8.3.3. Báo cáo lưu chuyển tiền tệ (BCLCTT)	408
8.3.4. Thuyết minh BCTC (Mẫu số B09 - DN)	429
TÓM TẮT NỘI DUNG CHƯƠNG 8	442
CÂU HỎI ÔN TẬP CHƯƠNG 8	442
BÀI TẬP CHƯƠNG 8	442
TÀI LIỆU THAM KHẢO	449

GIÁO TRÌNH
**KẾ TOÁN
TÀI CHÍNH**
Phần 1&2

Chịu trách nhiệm nội dung và xuất bản:

Giám đốc - Tổng Biên tập
ĐỖ VĂN CHIẾN

Biên tập:

TRẦN TRƯỜNG THÀNH

Sửa bản in:

TRƯỜNG THÀNH - NGUYỄN LOAN

Trình bày bìa, ruột:

TRẦN KIÊN - DŨNG THẮNG

ĐỐI TÁC LIÊN KẾT:

Trường Đại học Công nghiệp Hà Nội
Địa chỉ: Phường Minh Khai, Quận Bắc Từ Liêm, TP. Hà Nội

In 3.000 cuốn, khổ 16x24cm, tại Nhà xuất bản Thống kê - Công ty In và Thương mại Trường Xuân,
Địa chỉ: Tầng 4, số nhà E1, đường Phạm Hùng, phường Mỹ Đình 1, quận Nam Từ Liêm, TP. Hà Nội.
Số xác nhận ĐKXB: 180-2020/CXBIPH/03-02/TK do Cục Xuất bản - In và Phát hành cấp ngày 13/01/2020.
QĐXB số 11/QĐ-NXBTK ngày 19/02/2020 của Giám đốc - Tổng biên tập NXB Thống kê.
ISBN: 978-604-75-1465-6